

הוראת אגף משפחות והנצחה מס' 72.01

הנושא : הכשרה מקצועית והשכלה גבוהה לאלמנות

תאריך : 1.11.2011

מס' עמודים : 12

כללי

1. הוראה זו מחליפה הוראה מס' 72.01 מיום 1.12.2004 ובאה במקומה.
2. הוראה זו באה לקבוע את הזכאות ודרכי הטיפול במימון הכשרה מקצועית, ו/או לימודים להשכלה גבוהה ועל תיכונית לאלמנה לצורך שיקומה.
3. הסיוע במימון שכר הלימוד וציוד לימודי (דמי ספרים) בהוראה זו מתבססים על תקנות משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (הקלות לאלמנות לרכישת הכשרה מקצועית או השכלה גבוהה) תשכ"ד – 1964.
4. יתרת הנושאים המפורטים בהוראה זו מהווים הטבה שמעבר לקבוע בחוק.
5. מנהל מחוז שיקום הינו בעל הסמכות והאחריות לביצועה התקין של הוראה זו.
6. ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית הינו בעל הסמכות והאחריות להנחיה, עידכון ובקרה של אופן הביצוע התקין של הוראה זו.

עקרונות

7. מימון הכשרה מקצועית, ו/או לימודים להשכלה גבוהה ועל תיכונית יינתן לאלמנה המוכרת על ידי משהב"ט לצורך שיקומה.
8. מימון לימודים להשכלה גבוהה, או על תיכונית ניתן לאלמנה לתקופת הלימודים המקובלת עד לקבלת תואר ראשון, או מקצועי.
9. מימון לימודים לאלמנה, לצורך שיקומה ברכישת מקצוע, יאושר עקרונית לתקופת הלימודים המקובלת בלבד. כאשר תוכנית הלימודים מתוכננת ליותר משנת לימודים אחת, על האלמנה להגיש בקשה להמשך לימודים כל שנה מחדש.

10. השתתפות המשרד תכלול את דמי ההרשמה ללימודים, את שכר הלימוד שיהיה על פי קביעת המל"ג ואת תשלום קורסי ההשלמה (באנגלית, עברית, מתמטיקה, כימיה או פיסיקה), להם תזדקק האלמנה לצורך לימודיה, ואשר מהווים תנאי קבלה, ואלה יחושבו לפי תעריף של קורס אוניברסיטאי באנגלית.
11. מענק שנתי לדמי ספרים וציוד לימודי, במידה ויאושר, יהיה בהתאם לסכום שייקבע ע"י ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית, ומפורט בנספח ג'.
12. הפונה תפנה בקשתה ותטפל בה רק מול עובד השיקום במחוז השיקום בו היא מטופלת, ובשום מקרה – ללא תיווך המטה. פניות שהופנו ישירות למטה - לא יטופלו, אלא יועברו לטיפול המחוז אליו משתייכת הפונה.
13. הועדה המחוזית רשאית לאשר לאלמנה מימון לשיעורי הכנה להשגת תעודת בגרות, או תעודה אחרת, בתעריפים המפורטים בסעיפי "גובה הסיוע", אם שוכנעו חבריה, כי השגת תעודת הבגרות או התעודה האחרת, היא המסגרת השיקומית המתאימה לה.
14. הועדה המחוזית רשאית לאשר מימון שנת לימודים אחת לאלמנה שהוכיחה, כי מוסד מסויים מוכן לקבלה כתלמידה שלא מן המניין, אם שוכנעו חבריה שקיים סיכוי סביר, שבתום שנת לימודים זו, תמלא האלמנה את תנאי קבלתה כתלמידה מן המניין.
15. מחוז השיקום רשאי לאשר תכנית לימודים במכינה חד שלבית, או דו שלבית (שנה או שנתיים).

עקרונות - מימון לימודים בחו"ל

16. אלמנה המבקשת ללמוד בחו"ל, תהיה זכאית להשתתפות המשרד רק לאחר שהוכיחה, כי התקבלה ללימודים אקדמאיים, כתלמידה מן המניין, במוסד מוכר במקצוע בו בחרה.
17. מימון ההשתתפות ללימודים בחו"ל: שכר הלימוד, ציוד לימודי ודמי הרשמה, ישולם לאלמנה בשקלים חדשים ועד לגובה הסכום המקובל בארץ במוסד מקביל.
18. לא יאושר מימון ללימודי הכנה למוסד לימודי בחו"ל.
19. הטיפול בבקשתה יהיה זהה עפ"י התנאים והבדיקות הנערכים לגבי לימודים בארץ.

הגדרות

20. **אלמנה** – לעניין הוראה זאת – מי שהוכרה על ידי משה"בט כזכאית לתגמולים והטבות.
21. **שכר לימוד** – **אגרת לימוד** – לעניין הוראה זאת – שכ"ל עפ"י קביעת המל"ג ובנוסף לכך דמי ההרשמה לשנה א' בלבד.
22. **מוסד** – לעניין הוראה זאת – כל אחד מאלה:

א. מוסד להשכלה גבוהה, המוכר ע"י המל"ג (המועצה להשכלה גבוהה) והלימודים בו מקנים תואר אקדמי, או מתקיימים בו לימודי הכנה לקראת לימודים במוסד המקנה תואר אקדמי.

ב. בית ספר על תיכוני אשר בסיום הלימודים מוענקת ללומדים בו תעודת הסמכה ממושרד ממשלתי.

ג. מוסד שבגמר הלימודים מוענקת ללומדים בו תעודת הסמכה עפ"י הרשאה חוקית שניתנה לאותו מוסד.

הערה: רשימת המוסדות המוכרים מבוססת על רשימת המוסדות להשכלה גבוהה בארץ המוכרים ע"י המל"ג, כמפורסם באתר האינטרנט של המל"ג.

23. **מל"ג** – המועצה להשכלה גבוהה.

24. **ציוד לימודי**- לעניין הוראה זאת - מענק שנתי לצורך רכישת ספרים וציוד לימודי.

25. **תקופת מימון**- לעניין הוראה זאת - התקופה המקובלת להכשרה מקצועית, או להשכלה גבוהה, כדי לאפשר לאלמנה לגשת לבחינות הסיום או לקבלת תואר מקצועי, או אקדמי, שמאפשר לה להתחיל התעסקות, או התמחות במקצוע ששימש מטרת שיקומה.

26. **מנות**- לעניין הוראה זאת – החזר סכום כסף עבור לימודים באוניברסיטה, המועבר למוסד בתשלומים, באמצעות הזכאי, ולא באופן ישיר. (התשלום למוסד מבוצע ע"י האלמנה. המשרד מבצע החזר לאלמנה).

27. **ועדה מחוזית להכשרה מקצועית ולהשכלה גבוהה**- לעניין הוראה זאת- ועדה המוסמכת לדון ולהחליט בבקשות למימון לימודים של אלמנה, ואשר תפעל ליד כל מחוז בהרכב הבא:

א. מנהל מחוז - יו"ר.

ב. מרכז שירות שיקום מחוזי - חבר.

ג. פקיד השמה במחוז - חבר.

ד. נציגת אירגון האלמנות - חברה.

28. **וועדת ערר** - לעניין הוראה זאת - וועדה שתכונס, לפי הצורך, ע"י ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית, ותדון בערעורים על החלטות שניתנו ע"י הוועדה המחוזית. והרכבה כלהלן:

א. ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית - יו"ר

ב. ראש היחידה הארצית לשירותי שיקום /או נציגו - חבר

ג. יו"ר אירגון האלמנות, או נציגת הארגון - חברה.

מידרג סמכויות אישור

29. סמכות הטיפול והביצוע באישור מימון לימודים לאלמנה, לצורך שיקומה ברכישת מקצוע, ללא כל חריגה מהוראות הוראה זו, הינה באחריותה וסמכותה הבלעדית של הועדה המחוזית להכשרה מקצועית ולהשכלה גבוהה.
30. ועדת ערר במטה האגף תהיה מוסמכת לדון בנושאים הבאים:
- א. שינוי מגמת / תכנית הלימודים, שבגינה יש צורך להשלים לימודים מעבר לשנת לימודים אחת.
- ב. אישור בקשה של אלמנה שנכשלה בשנת הלימודים ומבקשת לחזור על אותה שנה.
- ג. אישור תכנית לימודים חלקית.
- ד. הארכת תקופת הלימודים מעבר לשנת לימודים אחת.
31. ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית רשאי לדון ולאשר שינוי בתכנית לימודים, או בהארכת תקופת הזכאות לתקופה של עד שנה אחת, ובלבד שמצרך החלטתו כ"חתימה שנייה" להמלצה וחוות הדעת בכתב של הועדה המחוזית שטיפלה בבקשה המקורית והמליצה לאשרה.

זכאות

32. אלמנה שהוכרה על ידי משהב"ט כזכאית לתגמולים והטבות,
- א. והזקוקה להשתלמות מקצועית
- ב. חסרת מקצוע
- ג. זקוקה להשתלמות מקצועית לצורך ביסוס במקום עבודתה.

גובה הסיוע

33. ציוד לימודי- כנקבע ע"י ראש היחידה לתעסוקה והכשרה מקצועית ומפורט בנספח ג' להוראה זו.
34. מימון להכנה לבגרות – עפ"י תעריפי ב"ס "אנקורי", ויעודכנו עפ"י הצורך.

אופן הטיפול

36. אלמנה המבקשת סיוע, תיפנה אל עובד השיקום במחוז בו היא מטופלת, ותגבש עימו תכנית לימודים.
37. עובד השיקום יודיע לעובד הרווחה על אישור תכנית הלימודים.
38. המבקשת תצרף כל המסמכים הנדרשים בהתאם לסוג הבקשה, לפי הפירוט בטבלה שבנספח ב' (אשר יימסר למבקשת, או יישלח לה על פי בקשתה), כגון: אישור המוסד על נכונותו לקבל את האלמנה ללימודים ותנאי הלימוד, לרבות פירוט שעות לימוד שבועיות (ש"ש).
39. האלמנה תצרף, כאמור, לטופס הבקשה (ש/72/1 - קטן) - אישור המוסד על קבלתה ללימודים ואישור על גובה שכר הלימוד. הבקשה תוגש לא יאוחר מחודש ימים לפני תחילת הלימודים.
40. הבקשה בצירוף כל המסמכים יועברו לעובד הרווחה במחוז.
41. במקרים של בקשה למימון לימודים בחו"ל תמציא האלמנה אישור, כי המוסד מוכר בחו"ל, וכן אישור של היחידה להערכת תארים מחו"ל, שבמשרד החינוך והתרבות כי התואר שמעניק המוסד מוכר בארץ.
42. עובד השיקום, יקבל מעובד הרווחה את כל המסמכים הנ"ל, תוך מילוי הפרטים הבאים בטופס:
- א. השכלתה ועיסוקה של האלמנה בעבר.
- ב. המלצתו לגבי ההכשרה המבוקשת במסגרת תוכנית השיקום שגובשה לאלמנה בצרף חוות דעת של מומחים, ו/או אבחון התומך בבקשתה.
43. עובד השיקום יעביר את הבקשה, חתומה על ידו, לדיון בועדת השיקום המחוזית.
44. ועדת השיקום המחוזית תעביר את החלטתה לאישור/דחיית תכנית הלימודים לעובד הרווחה להמשך טיפולו.
45. עובד הרווחה יודיע לאלמנה על ההחלטה לאשר, או לדחות את בקשתה ע"ג טופס ש/79/1, במסגרת הזמן המוקצב לטיפול והמפורט בסעיף רמת השירות – משך ביצוע.

אופן הטיפול – המשך תקופת לימודים מעבר לשנה הראשונה

46. אלמנה המבקשת להמשיך תקופת הסיוע למימון לימודיה מעבר לשנה הראשונה שאושרה לה, תפנה בקשתה בכתב על גבי טופס ש/74/1 א' (חדש), אל עובד הרווחה במחוז השיקום בו היא מטופלת, ותפעל בהתאם לסעיפי "אופן הטיפול" לעיל.
47. עובד הרווחה המטפל בפנייה, יבדוק אם ה אלמנה עמדה בכל חובותיה לשנה הקודמת, עפ"י אישור ממוסד הלימודים, כי מילאה את כל חובותיה, ורשאית להמשיך לשנת הלימודים הבאה.
48. פירוט המסמכים הנדרשים מהמבקשת בהתאם לסוג הבקשה – ראה טבלה בנספח ב'.

אופן הטיפול – ביצוע התשלומים

49. תשלומים שאושרו עפ"י הנחיות הוראה זו - יטופלו כמפורט להלן :

תשלום לאלמנה

50. עובד הרווחה במחוז יוציא הוראת תשלום אישי לאלמנה, ע"ג טופס ש/101/1 יזין הנתונים במערכת המידע הממוחשבת ויעביר לביצוע ליחידה לחשבונאות שיקום. במקרה הזה יבוצע התשלום באחד משני האופנים הבאים :
 א. תשלום כנגד קבלות המעידות על תשלום האלמנה, או
 ב. תשלום ב"מנות" כנגד הגשת קבלות לאחר ביצוע התשלום על ידי היחידה לחשבונאות שיקום (כאשר המעקב הינו של עובד הרווחה).
51. לתשלומי ציוד לימודי והחזרי שכ"ל כנגד קבלות תמולא הוראת תשלום על גבי אסמכתא (ש/329/1 או ש/327/1) לאלמנה, תוזן במערכת המידע הממוחשבת ותועבר לאשרור היח' לחשבונאות שיקום.
- הערה: המסמכים ייסרקו למערכת המידע הממוחשבת.

תשלום למוסד הלימודים

52. עובד הרווחה במחוז יוציא התחייבות לתשלום שכר לימוד למוסד הלימודי ע"ג טופס ש/80/1 א'. ההתחייבות תיחתם ע"י עובד הרווחה, ותאושר בחתימתו של מנהל המחוז או מ"מ בהעדרו.
הדגשה: בכל מקרה לא תוצא התחייבות כספית למוסד בטרם התקבלה הצעת מחיר בכתב ממוסד הלימודים.
53. חשבונית שתוצא ע"י המוסד הלימודי בגין לימודי האלמנה תופנה לכתובת המחוז ותועבר, לאחר שנבדקה ואושרה על-ידו, לביצוע ליח' לחשבונאות שיקום, בצרוף העתק ההתחייבות והצעת המחיר המקורית של המוסד, בסריקה.

אופן הטיפול – פניה לוועדת ערר

54. הפונה תפנה בקשתה לעובד השיקום במחוז השיקום בו היא מטופלת, ובשום מקרה – לא ישירות למטה.
55. היה והפניה מהווה ערעור על החלטת הועדה המחוזית, או פנייה בנושאים מיוחדים שאינם בסמכות המחוז – יעבירה עובד השיקום במחוז לר' היח' לתעסוקה והכשרה מקצועית בצירוף חוות הדעת של כל גורמי המחוז שטיפלו בבקשה המקורית וחיוו דעתם / המלצתם.
56. ועדת הערר תדון בנושא, ולאחר קבלת ההחלטה - יוחזר הנושא למחוז, אשר ימשיך בטיפול, עפ"י ההחלטה שקיבלה הועדה, ויודיע על כך לפונה.

אופן הטיפול – המשך

57. הרשמה למכינות

- א. המחוז רשאי לאשר תכנית לימודים במכינה חד שלבית או דו שלבית. הרשמה למכינות הקדם אקדמאיות מתבצעת במוסד הלימודי עצמו. יעוץ ומידע ניתן לקבל גם ביחידות להכוונת חיילים משוחררים.
- ב. אלמנה שעונה להגדרה "חייל משוחרר", תמלא במזכירות המכינה את הטפסים הנדרשים ותצרף כל המסמכים הנדרשים, לצורך בדיקת זכאותה להטבות כחיילת משוחררת.
- ג. אלמנה שתקבל סיוע חלקי מהיחידה להכוונת חיילים משוחררים, תהיה זכאית להשלמה כמקובל במשהב"ט.

58. לימודים באוניברסיטה הפתוחה

- א. אלמנה הלומדת במסגרת האוניברסיטה הפתוחה לימודי ערב, להשגת תואר ראשון תהיה רשאית לפרוס הלימודים עד 5 שנים. גובה שכ"ל יהיה כנהוג באוניברסיטאות, ובסה"כ לא יעבור את ה- 300% המקובלים לתואר.

59. לימודי תעודת הוראה

- א. אלמנה הלומדת ברצף לתואר הראשון ולתעודת הוראה בתקופה של 4 שנים, תקבל סיוע מלא בשנה הרביעית.
- ב. אלמנה אשר תשלים תעודת הוראה לאחר סיום התואר הראשון תהיה זכאית לקבל סיוע בשכ"ל בלבד, בגובה של 50% בכל שנה (עד שנתיים).

60. שלוחות של אוניברסיטאות חו"ל המקיימות לימודים בארץ.

- א. מחוז השיקום יאשר תכנית לימודים בשלוחה של אוניברסיטה מחו"ל המקיימת לימודים בארץ, רק לאחר שיומצאו כל המסמכים הבאים, שבאחריותה של

האלמנה להמציאם :

1. אישור קבלה, כולל תכנית לימודים ומערכת שעות לימוד.
  2. אישור של המועצה להשכלה גבוהה על רשיון פעולה בארץ.
- הדגשה : על האישור לציין ולפרט אם לימודים פרונטלים, לימודים מרחוק, האם האישור מגביל ללמד בעיר מסוימת וכדומה. (ישנם מקרים, בהם ניתן אישור למקום ספציפי).
- ב. כמו כן על מחוז השיקום לעקוב אחרי השינויים שחלים בנושא, מעת לעת ובמצב של ספק – יש להתייעץ עם ר' היח' לתעסוקה והכשרה מקצועית במטה.

61. מימון לימודים לפורשי צבא קבע/משטרה.

- א. אלמנה אשר פורשת לגימלאות מצהל / משטרה והינה חסרת מקצוע - רשאית לפנות אל מחוז השיקום בבקשה לקבל סיוע במימון לימודים.
- ב. אלמנה כאמור לעיל רשאית לפנות בתוך שנה מיום שחרורה מהשרות, או עד שנה לפני שחרורה כאשר יש בידה אשור מיחידת כ"א על פרישתה עם תאריך מוגדר.
- ג. בעת קבלת בקשה של פורש צהל /משטרה במחוז, יפנה עובד השיקום אל הצבא/משטרה ויבקש אישור על הלימודים (לא צבאיים) של המבקש.
- ד. את הבקשות וההמלצות יש להעביר לאישור ראש היחידה לשיקום בתעסוקה והכשרה מקצועית.

62. לימודים רב תחומיים – לקראת השגת 2 תארים.

אלמנה המבקשת ללמוד במסגרת לימודים בין תחומית זכאית לקבל סיוע במימון לתואר אחד בלבד (הארוך מביניהם) בזמן ובעלויות המקובלים לתואר אחד, ועליה לשאת עלות ההפרשים, הנובעים מהתוכנית המיוחדת.

63. השלמת תואר מהנדס להנדסאים.

אלמנה אשר סיימה לימודי הנדסאות והתקבלה ללימודי הנדסה עד שנתיים לאחר סיום לימודי הנדסאי, ניתן לאשר לה עד שנתיים נוספות להשלמת התואר, ולא יותר מ- 4 שנים בסך הכל (שנתיים הנדסאי + שנתיים הנדסה).

64. לימודי תואר שני- פסיכולוגיה בלבד

אלמנה בוגרת פסיכולוגיה, שנרשמה והתקבלה ללימודי תואר שני בפסיכולוגיה או בכל מקצוע אחר שיש לו זיקה לפסיכולוגיה, רשאית לפנות למחוז בבקשת סיוע למימון לימודי התואר השני כמקובל.

65. לימודי ראיית חשבון - תכנית לימודים מיוחדת.

- א. שנה"ל הרביעית בלימודי ראיית חשבון היא שנת הכנה לבחינה לשכת רואי החשבון.
- ב. היקף השעות בשנה זו הוא כ-12 ש"ש. כמו כן נזקק הסטודנט ל-35 שעות התמחות בתשלום.
- ג. שנה זו תחשב חלק אינטגרלי של משך הלימודים, על אף היותה נוספת על לימודי התואר.

רמת השירות – משך ביצוע

66. במסגרת המאמץ המתמיד לשיפור השירות לזכאים – על מנהל המחוז לוודא השלמת הטיפול בבקשה, ומשלוח ההודעה לפונה – בתוך מסגרת זמן שלא תעלה על 21 יום ממועד המצאת כל המסמכים ע"י הפונה.
67. מסגרת זמן זו כוללת את משך הטיפול ע"י המחוז (עד 14 ימים) וע"י יח' חשבונאות שיקום (עד 7 ימים).
68. במקרה של דיון בועדת ערר – יתווספו 7 ימים נוספים למשך הטיפול.

אריה מועלם
סמנכ"ל ור' אגף משפחות והנצחה

נספח א' להוראה 72.01

טופס בקרה

נלווה ל:

בקשה להכשרה מקצועית ולימודים לאלמנה

שם המבקשת	תאריך

שלב	פירוט השלב בתהליך	תקין / לא תקין	הערות
1	קבלת פנייה <u>בכתב</u> מהפונה ע"ג טופס ש/72/1 + מסמכים נלווים	תקין / לא תקין	<u>התקבל ביום:</u>
2	בדיקת מסמכים נדרשים (עפ"י הטבלה בעמוד הבא)	תקין / לא תקין	<u>התקבלו כל המסמכים ביום:</u>
3	מילוי טופס ש/72/1	תקין / לא תקין	
4	אם <u>עומד בתנאי</u> הוראה זו – ללא כל חריגה תועבר הבקשה – ע"י ע' הרווחה לע' השיקום במחוז שיעבירה לדין בועדה המחוזית	תקין / לא תקין	<u>הועבר ביום:</u>
5	החלטת הועדה המחוזית	תקין / לא תקין	<u>נחתם ביום:</u>
6	החזרה לעובד הרווחה	תקין / לא תקין	<u>הוחזר ביום:</u>
7	הזרמה למחשב	תקין / לא תקין	<u>הוזרם למחשב ביום:</u>
8	אישור חשבונאות שיקום	תקין / לא תקין	<u>הוזרם למחשב ביום:</u>
9	הכנת הוראת תשלום ע"ג טופס ש/101/1 באחריות עובד הרווחה	תקין / לא תקין	<u>נחתם ביום:</u>
10	הכנת התחייבות לתשלום שכר-לימוד למוסד הלימודים ע"ג טופס ש/80/1 א'	תקין / לא תקין	<u>נחתם ביום:</u>
11	מסירה לזכאי	תקין / לא תקין	<u>נמסר ביום:</u>

נספח ב' להוראה 72.01
בדיקת מסמכים נדרשים

(טופס זה יימסר לפונה, כדי להקל עליו / ה את ריכוז והמצאת כל המסמכים הנדרשים)

הערות	תקין / לא תקין	מסמכים נדרשים	מהות הלימודים	
	תקין / לא תקין	פירוט הבקשה ע"ג טופס ש/72/1	לימודים במוסד להשכלה גבוהה בארץ המוכר ע"י המל"ג	1
	תקין / לא תקין	אישור המוסד על קבלתה ללימודים		
	תקין / לא תקין	אישור על גובה שכר הלימוד		
	תקין / לא תקין	אישור על היקף שעות הלימוד		
	תקין / לא תקין	<u>תוספת לג"ל:</u> הוכחה כי המוסד מוכר בחו"ל.	לימודים במוסד להשכלה גבוהה בחו"ל	2
	תקין / לא תקין	אישור המוסד על סיום חובותיו לשנה"ל שהסתיימה	המשך לימודים לשנה נוספת	3
	תקין / לא תקין	אישור המוסד על מעבר לשנה חדשה + גיליון ציונים		
	תקין / לא תקין	טופס ש/1/74/א		

נספח ג' להוראה 72.01
סכום המענק לדמי ספרים וציוד לימודי

מעודכן ל – 1 ינואר 2011

סכום המענק המעודכן הוא לפי הצורך אך לא יותר מ 440 - ש"ח.